

Netikett – etikett på nätet

Netiquette – etiquette on the net

Traditionella regler

Traditional rules

- Tänk efter innan du skriver inlägg
- Undvik VERSALER, som kan uppfattas som att du skriker
- Undvik personangrepp, var saklig, behåll lugnet och använd gärna smileys
- Dela upp långa texter
- Skriv tydliga ämnesrubriker
- Kontrollera först tidigare ställda frågor och svar
- Skicka inte privata meddelanden till e-postlistor
- Bifoga inte för stora filer
- Släng kedjebrev i papperskorgen
- Think before you post
- Avoid CAPITAL LETTERS, which can be perceived as shouting
- Avoid personal attacks, be factual, keep calm and feel free to use smileys
- Split up long texts
- Write clear subject headings
- First check previously asked questions and answers
- Do not send private messages to mailing lists
- Do not attach too large files
- Throw chain letters in the waist bin

Handla så att du inte skäms över ditt digitala spår

Act so that your online footprint doesn't embarrass you

- **Tänk både en och två gånger**
 - Saker du delar och kommentarer och påståenden du gör kan orsaka mycket skada
 - Uppge din källa och motivera din ståndpunkt
 - Mångfald och tolerans lägger en bra grund för många samtal
- **Påhittad kundrespons**
 - Var skeptisk mot kundrespons
 - Kontrollera också andra kommentarer
 - Påhittad kundrespons är vardag på nätet
- **Think both once and twice**
 - Things you share and comments and claims you make can cause a lot of damage
 - State your source and justify your position
 - Diversity and tolerance lay a good foundation for many conversations
- **Fake customer feedback**
 - Be skeptical of customer feedback
 - Also check other comments
 - Made-up customer feedback is commonplace online

Värna om din nätidentitet!

Protect your online persona!

- Tänk på vilka uppgifter du lämnar ut och till vem
 - Det kan vara svårt att bedöma om avsändaren är uppriktig
 - avsändaren kan utge sig för att vara någon annan
 - Svara omtänksamt på frågor om personliga saker
 - Var uppmärksam på vad som är offentligt och vad som är privat information
 - Begränsa vem som har tillgång till dina publikationer, skrivelser och fotografier
 - Fundera över vilken information som behövs för att få tillgång till tjänster
- Publicera inte andras material utan tillstånd
 - Se till att du har tillstånd att publicera material
 - att publicera material som inte är eget kan tolkas som en upphovsrättsförseelse
- Think about what information you disclose and to whom
 - It can be difficult to judge whether the sender is sincere
 - the sender may impersonate someone else
 - Answer questions about personal matters thoughtfully
 - Be aware of what is public and what is private information
 - Limit who has access to your publications, writings and photographs
 - Consider what information is needed to access services
- Do not publish other people's material without permission
 - Make sure you have permission to publish material
 - publishing material that is not your own can be interpreted as a copyright infringement

Var kritisk mot de meddelanden du får

Be critical of the messages you receive

- **Kontrollera meddelandets äkthet och dess avsändare**
 - Man kan inte avgöra meddelandets äkthet enbart utifrån avsändarens namn eller e-postadress
 - Var misstänksam mot innehållet i meddelandet om avsändaren verkar misstänkt
 - Skicka inte konstiga meddelanden vidare
 - Erbjudanden som är alltför bra är vanligtvis försök till bedrägerier
 - Du kan ta reda på om ett företag är legitimt från dess webbsida och med hjälp av patent- och registerstyrelsens informationstjänst
- **Tänk innan du klickar**
 - Ha inte för bråttom med att klicka på länkar eller med att öppna bifogade filer
 - du kan ta reda på vart webblänken leder genom att hålla muspekaren över länken
 - verifiera äktheten av bilagan innan du öppnar den
- **Check the authenticity of the message and its sender**
 - One cannot determine the authenticity of the message based solely from the sender's name or email address
 - Be suspicious of the content of the message if the sender seems suspicious
 - Do not forward strange messages
 - Offers that are too good are usually attempts at fraud
 - You can find out if a company is legitimate from its website and with the help of the Patent and Registration Office's information service
- **Think before you click**
 - Don't be too quick to click on links or open attachments
 - you can find out where the web link leads by hovering the mouse pointer over the link
 - verify the authenticity of the attachment before opening it

Gör uppdateringar till en vana!

Make updates a habit!

- Uppdatera regelbundet dina:
 - datasäkerhetsprogram
 - webbläsare
 - operativsystem
 - program
 - mobila enheter
- Hur uppdaterar man?
 - De flesta program erbjuder automatiska uppdateringar
 - Aktivera automatiska uppdateringar i programinställningarna om de inte är aktiverade
 - Ytterligare åtgärder kan krävas för att slutföra uppdateringsprocessen
- Uppdateringar kan också vara bedrägerier
 - Du kan få meddelanden som ser ut som uppdateringar
 - Sök information om uppdateringar från tillverkarnas webbsidor
- Regularly update your:
 - security software
 - web browser
 - operating system
 - software
 - mobile devices
- How to update?
 - Most software offer automatic updates
 - Enable automatic updates in the software settings if they are not activated
 - Additional actions may be required to complete the update process
- Updates can also be scams
 - You may receive messages that look like updates
 - Find information about updates from the manufacturers' websites

Tom Tuunainen
Centria SecuLab
seculab@centria.fi
<https://seculab.fi>

